

Examenul național de bacalaureat 2022

**Proba E. d)
Filosofie**

Varianta 1

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. În viziunea lui J. P. Sartre, omul:
 - a. este condamnat să fie constrâns
 - b. este rezultatul alegerilor pe care le face
 - c. este o trestie cugetătoare
 - d. este obligat să aleagă ceea ce nu vrea
2. Morala pune accent pe valorile de:
 - a. adevăr și fals
 - b. frumos și urât
 - c. bine și rău
 - d. drept și nedrept
3. Etica aplicată:
 - a. are drept obiect probleme morale controversate
 - b. este o ramură a eticii teleologice
 - c. derivă principii morale din analiza adevărului
 - d. este varianta modernă a hedonismului
4. Potrivit concepției lui J. St. Mill, libertatea individuală poate fi diminuată în mod legitim în situația în care:
 - a. se urmărește creșterea autorității politice
 - b. se dorește subordonarea individului de către stat
 - c. se previne încălcarea libertății celorlalți
 - d. se dorește suspendarea drepturilor individuale
5. În cadrul filosofiei politice, conceptul de libertate se corelează cu cel de:
 - a. certitudine politică
 - b. responsabilitate social-politică
 - c. înclinație social-politică
 - d. spontaneitate politică
6. În concepția lui L. Blaga, omul se aseamănă cu animalele prin:
 - a. înzestrarea cu categorii abisale
 - b. destinul creator de cultură
 - c. existența întru imediat și pentru securitate
 - d. situarea în orizontul misterului
7. Pentru R. Descartes, o idee clară și distinctă este:
 - a. înnăscută
 - b. provenită din simțuri
 - c. dependentă de senzație
 - d. empirică

8. Conform teoriei adevărului coerentă, un enunț este adevărat dacă:
- se află în opoziție cu alte enunțuri din același domeniu de referință
 - se află în concordanță cu alte enunțuri deja acceptate ca adevărate
 - poate fi confruntat cu realitatea
 - exprimă o relație de tipul cauză-efect
9. Potrivit lui Aristotel, fericirea este:
- o sumă a plăcerilor prezente
 - un scop în sine
 - un mijloc de a obține plăcerea
 - un mijloc de a deține adevărul
10. Întreaga cunoaștere își are fundamentul în experiență, potrivit:
- antropologiei
 - ontologiei
 - empirismului
 - raționalismului

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. În coloana din stânga sunt enumerate concepte și teorii specifice politicii moderne, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate referitoare la acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Democrația	1. Teorie conform căreia o acțiune poate să fie considerată dreaptă, bună în măsura în care contribuie la fericirea unui număr cât mai mare de persoane.
b. Liberalismul	2. Teorie care supraevaluează importanța statului în dinamica vieții sociale, considerând indivizii mijloace de înfăptuire a idealurilor comunitare, a scopurilor generale.
c. Legitimitate	3. Regim politic care, potrivit lui Karl R. Popper, trebuie să ofere posibilitatea de schimbare a guvernului fără vărsare de sânge atunci când acesta comite încălcări ale drepturilor individului.
d. Etatism	4. Concept potrivit căruia exercitarea puterii se bazează pe încrederea pe care cetățenii au acordat-o guvernanților.
	5. Concepție potrivit căreia rolul statului este de a asigura libertatea individului.

16 puncte

B. Argumentați, în aproximativ zece rânduri, în favoarea sau împotriva teoriei potrivit căreia un enunț este adevărat doar dacă, prin aplicare în practică, se dovedește util (productiv, avantajos).

8 puncte

C. Construiți un exemplu prin care să evidențiați rolul/importanța testării autocritice a propriilor teorii în cunoaștere.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Omul este o ființă mai socială decât orice albină și orice ființă gregară; căci natura nu creează nimic fără scop. Însă grai are numai omul dintre toate vietățile (...) Și această însușire este caracteristică omului, spre deosebire de toate vietățile, așa că singur el are simțirea binelui și răului, a dreptului și a nedreptului și a tuturor celorlalte stări morale.

(Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *sociabilitate* și *simțirea binelui*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. John Locke consideră că puterea societății nu se întinde niciodată dincolo de binele comun, ci este obligată să protejeze proprietatea fiecăruia.

1. Menționați trei caracteristici ale unei organizări sociale care are ca fundament *supremația legii*. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, relația existentă între *dreptatea procedurală* și *respectul față de individ ca om*, în cadrul unei guvernări de tip democratic. **4 puncte**